

علوم و فنون ادبی ۲

۱- هر دو اثر کدام گزینه از نمونه‌های گرایش به ساده‌نویسی در قرن هفتم هجری است؟

- الف) تاریخ و صاف (ب) طبقات ناصری (ج) تاریخ جهانگشای جوینی (د) مرصادالعباد
(۱) الف - د (۲) ب - ج (۳) الف - ج (۴) ب - د

۲- پدیدآورندگان «عشاق‌نامه، صدپند، مثنوی معنوی، بهارستان» به ترتیب خالق آثار نیز هستند.

- (۱) جمشید و خورشید - رساله دلگشا - بوستان - مرصادالعباد (۲) لمعات - موش و گربه - مکاتیب - گلستان
(۳) دیوان اشعار - تاریخ گزیده - جامع‌التواریخ - بوستان (۴) لمعات - اخلاق الاشراف - مکاتیب - تحفة الاحرار

۳- کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) معروف ترین شاعر قرن نهم، کتاب بهارستان را به تقلید از بوستان نوشت و نفحات‌الانس را به پیروی از نظامی سرود.
(۲) سلمان ساوجی از شاعران قرن هشتم است که در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته است. مثنوی جمشید و خورشید او به شیوه داستان‌های نظامی سروده شده است.
(۳) مثنوی عشاق‌نامه از آثار فخرالدین عراقی است. وی در هر فصل این مثنوی به یکی از مباحث عرفانی پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.
(۴) دولتشاه سمرقندی از نویسندگان قرن نهم است که کتابش را به تشویق امیرعلیشیر نوایی نوشته است. این کتاب شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف است.

۴- کدام یک از عوامل سیاسی و اجتماعی، زمینه را برای تغییر سبک از «خراسانی» به «عراقی» مهیا ساخت؟

- (۱) تغییر جغرافیایی مرکزیت ادبی و سیاسی از خراسان به عراق عجم - سستی و ضعف موجود در ادبیات قرون چهارم و پنجم هجری
(۲) سادگی زبان شعر و تکیه بیش از حد بر زبان کهن - روی کار آمدن حکومت غزنوی و سلجوقی
(۳) یکنواختی و تکرار دل‌آزار در توصیفات طبیعی - کهنه بودن لغات متداول آن دوره در مقایسه با زبان دوره بعد
(۴) روی کار آمدن حکومت‌های غزنوی و سلجوقی - تغییر مرکز ادبی و سیاسی از خراسان به عراق عجم

۵- کدام گزینه درباره تاریخ ادبیات قرن نهم نادرست است؟

- (۱) ظهور مضامین عرفانی در آثار شاعرانی که در تصوف و طریقت مقامی بلند داشته‌اند در این دوره دیده می‌شود.
(۲) در عهد تیموریان علاوه بر گسترش هنرهای مینیاتور، معماری و تذهیب، تاریخ‌نویسی هم به همان اسلوب ساده رواج یافت.
(۳) کسانی مانند خواجوی کرمانی و دولتشاه کتاب‌های ارزشمندی نوشتند.
(۴) رونق ادبیات بنیادی نبود و کتاب‌های تحقیقی این دوره عمدتاً سطحی و ادبیات نیز تقلیدی و فاقد نوآوری بود.

۶- انتساب چند اثر به پدیدآورنده آن نادرست است؟

- «تاریخ گزیده: عطاملک جوینی» - (دیوان شمس: مولوی) - (تذکرة الاولیا: جامی) - (جامع‌التواریخ: فضل‌الله همدانی) - (رساله دلگشا: سلمان ساوجی) - (تذکرة دولتشاه: امیرعلیشیرنوایی) - (نفحات‌الانس: جامی) - (المعجم فی معاییر اشعار العجم: شمس قیس رازی)»
(۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش

۷- کدام گزینه درباره ادبیات فارسی در قرن هشتم است؟

- (۱) دوستداران فرهنگ و اخلاق اغلب منزوی شدند و به تصوّف پناه بردند.
(۲) در اواخر دوره مغول با توجه به پایان یافتن خلافت عباسی، زبان رسمی رایج عربی از رواج افتاد.
(۳) قلمرو بالندگی زبان و فرهنگ فارسی عرصه وسیعی یافت به طوری که از شبه قاره هند تا آسیای صغیر بسیاری به این زبان سخن می‌گفتند.
(۴) شعر در این دوره برخوردار از معانی عمیق انسانی و آسمانی شد و اکثر شاعران از حاکمان روی تافتند.

۸- تمامی شخصیت‌های کدام گزینه، از شخصیت‌های قرن هفتم هستند؟

- (۱) حمدالله مستوفی - عطاملک جوینی - ابن‌یمین
(۲) فخرالدین عراقی - مولوی - سلمان ساوجی
(۳) خواجه رشید الدین فضل‌الله - سعدی - عبید زاکانی
(۴) شمس قیس رازی - عطاملک جوینی - فخرالدین عراقی

۹- هر یک از گزارش‌های زیر به ترتیب درباره سخن‌پردازان کدام گزینه است؟

– او با تلفیق عشق و عرفان، غزل فارسی را به کمال رسانید. لحن سخن او گزنده، طنز آمیز و سرشار از خیرخواهی است.

– از شاخص‌ترین شاعران عارف است که در دو محور اندیشه و احساس آثار جاودانه‌ای پدید آورد.

– کتاب او در شرح ظهور چنگیز، احوال و فتوحات او، تاریخ خوارزمشاهیان، فتح قلعه‌های اسماعیلیه و حکومت جانشینان حسن صباح نوشته شده است.

(۱) خواجه کرمانی - جامی - حمدالله مستوفی

(۲) خواجه کرمانی - مولوی - عطاملک جوینی

(۳) حافظ - مولوی - عطاملک جوینی

(۴) حافظ - فخرالدین عراقی - حمدالله مستوفی

۱۰- نشانه‌های هجایی زیر مربوط به کدام مصراع است؟

«U-U- / -U- / -U-»

(۱) بت خود را بشکن خوار و ذلیل

(۲) هر که بی‌روزی است روزش دیر شد

(۳) نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند

(۴) دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم

۱۱- با توجه به وزن و نظم پایه‌های آوایی بیت زیر، مناسب‌ترین گزینه برای تکمیل جاهای خالی کدام گزینه است؟

«او می‌رود من زهر تنهایی چشان / دیگر می‌رس کز دل نشانم می‌رود»

(۱) ای ساروان - چه شد آن (۲) نیک‌خواه - جویا شدم (۳) دامن‌کشان - از من نشان (۴) دل‌آزار - از او نشان

۱۲- تعداد پایه‌های آوایی بیت زیر و تقطیع هجایی واژه «تقوانام» در کدام گزینه به درستی آمده است؟

«برخیز تا یک سو نهیم این دلق ارزق فام را / بر باد قلاشی دهیم این شرک تقوا نام را»

(۱) چهار / U- - - (۲) سه / U- - - (۳) سه / U- U- (۴) چهار / U- - -

۱۳- پایه‌های آوایی کدام گزینه در مقابل آن درست نوشته نشده است؟

(۱) نیست به جز عشق در این پرده کس / -UU- / -UU- / -UU-

(۲) مرا از هر چه می‌بینم رخ دلدار اولی‌تر: U- - - / U- - - / U- - -

(۳) چه خوش گفت جمشید با تاج و تخت U- - - / U- - - / U- - -

(۴) خال جانان دانه دل، زلف ساقی دام راه: U- - - / U- - - / U- - -

۱۴- وزن کدام گزینه با پایه آوایی سوم بیت زیر یکسان است؟

«هر که چیزی دوست دارد جان و دل بر وی گمارد / هر که محرابش تو باشی سر ز خلوت بر ندارد»

(۱) گفتار من (۲) نامه‌رسان (۳) رفتار تو (۴) در نفیرم

۱۵- ردیف کدام بیت، یک پایه آوایی آن بیت را تشکیل می‌دهد؟

(۱) حدیث آرزومندی جوابی هم نمی‌ارزد / خمار آلوده‌ای آخر شرابی هم نمی‌ارزد

(۲) عمریست تا من در طلب هر روز گامی می‌زنم / دست شفاعت هر زمان در نیک‌نامی می‌زنم

(۳) بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم / فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم

(۴) عنکبوتی را به حکمت دام داد / صدر عالم را در او آرام داد

۱۶- تعداد پایه‌های آوایی کدام گزینه با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

(۱) طبیب از طلب در دو گیتی میاسا / کسی چون میان دو منزل نشیند

(۲) مرا عهده‌ی است با جانان که تا جان در بدن دارم / هوادارن کویش را چو جان خویشان دارم

(۳) هر کسی را سیرتی بنهادهم / هر کسی را اصطلاحی داده‌ام

(۴) عشق تو بربود ز من مایه مایی و منی / خود نبود عشق تو را چاره ز بی‌خویشنی

۱۷- مرز و پایه‌های آوایی مشخص شده در کدام مصراع نادرست است؟

- (۱) یکی روبهی دید بی دست و پای: ی کی رو بَ / هی دی د بی / دس ت پای
(۲) یکی برزگیری نالان در این دشت: ی کی بَر زی / گَ ری نا لان / دَ رین دشت
(۳) وز پشیمانی تو جانم سوختی: وز پَ شی ما / نی تْ جا نَم / سوخ تی
(۴) وان دل که با خود داشتیم با دلستانم می‌رود: وان دِل کِ با / خُ د دا شِ تَم / با دِل سی تا / نم می رَ ود

۱۸- نشانه‌های هجایی کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) دگر صد تیر ناز از دلبر آید (۲) بسازم خنجری نیشش ز پولاد (۳) بگفتا گر خرامی در سرایش (۴) ببايد زدن سنگ را بر سبوی

۱۹- نشانه‌های هجایی مصراع اول کدام بیت به شکل زیر است؟

« -U- / --U- / --U- / ---U- »

- (۱) دیدی ای دل که غم عشق دگر بار چه کرد / چو بشد دلبر و با یار وفادار چه کرد
(۲) من ندانستم از اول که تو بی‌مهر و وفایی / عهد نابستن از آن به که ببندی و نیایی
(۳) چه مستی است ندانم که رو به ما آورد / که بود ساقی و این باده از کجا آورد
(۴) من که دارم در گدایی گنج سلطانی به دست / کی طمع در گردش گیتی دون‌پرور کنم

۲۰- مصراع «تا نمودی عارض چون لاله‌ام» با مصراع هم‌وزن نیست.

- (۱) در نیابد حال پخته هیچ خام (۲) در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند (۳) آفتاب از کوه سر بر می‌زند (۴) که دردت مرهم جان می‌نماید